

متن پیاده سازی شده جلسه هجدهم سال پنجم درس خارج فقه سیاسی - 22 اردیبهشت 1403

فایل پیاده سازی شده : [کلیک کنید](#)

متن درسی صفحات 175 و 176 : [کلیک کنید](#)

بسم الله الرحمن الرحيم

تفاوت وکالت و نصب از سوی امام معصوم و فقیه

مقدمه

آیا سمتی که امام معصوم و فقیه به شخصی بدهد، پس از موت ایشان باطل می شود یا خیر؟ این بحث در دو قسم مطرح می شود؛ جایی که امام سمت بدهد و جایی که فقیه سمت بدهد. در قسم دوم، موت موضوعیت ندارد و شامل مریضی، بیهوشی، کما، کهولت سنی که قابلیت ادراک را بگیرد و... می شود؛ اما در قسم اول، موت موضوعیت دارد. قسم اول را در گذشته بحث کردیم؛ قسم دوم محل ابتلا است و بحث ما در آن است. صاحب عروه نیز این مسئله را تنها در قسم دوم مطرح کرده است.

عروة الوثقی

"المأذون والوكيل عن المجتهد في التصرف في الأوقاف أو في أموال القُصَّر ينعزل بموت المجتهد ، بخلاف المنصوب من قبله، كما إذا نصبه متولياً للوقف أو قيماً على القُصَّر، فإنه لا تبطل توليته وقيمومته على الأظهر"؛ ایشان فرموده است فقیه دو نوع سمت به افراد می دهد؛ نوع اول آنکه فقیه به شخصی اذن یا وکالت دهد. این دو نوع هرچند متفاوت هستند، در حکم، حکم واحدی دارند. در این فرض معلوم است که پس از موت فقیه، اذن و وکالت باطل می شوند. دوم نوع آنکه فقیه شخصی را نصب کند و از ولایت خودش به آن شخص بدهد؛ مثل نصب قیّم بر ایتام یا نصب شخصی بر اوقات (تولیت). در این فرض علی الاظهر تولیتی که مجتهد داده است و قیمومتی که آن شخص داشته است باطل نمی شود. نوع اول در میان علما مورد اتفاق است؛ اما آقای سید محمد شیرازی گفته است: "الثانی: عدم انعزال الوکیل والمأذون والقیم وغيرهم بعنوان الولاية الشرعيه مقابل العنوان الشخصي، عن جواز التصرف في تلك الشؤون المجاز فيها، بموت المجتهد، فيبقى على ما كان عليه،"؛ نمی خواهیم با این کلام خدشهای به اتفاق علما وارد کنیم، بلکه می خواهیم از زاویه دیگری نگاه کنیم و مثل ایشان وکالتی یا عقدی را فرض کنیم که اگر اثبات شود، پس از موت موکل باطل نشود؛ چراکه این مسئله دارای آثار اجتماعی متعدد است.